

Graffiti kunstwerk geïnspireerd door de Spaanse schilder Velasquez op een muur van het Huis voor Beeldcultuur in Breda. FOTO PETER DE KROM

Tachtigjarige Oorlog, maar dit keer met spuitbus als wapen

Graffitikunstenaars uit Nederland en Spanje houden een battle geïnspireerd door het schilderij *Las Lanzas* van Velasquez. „We hebben de oorlog met humor opnieuw geïnterpreteerd.”

TRACY METZ

De Spanjaarden hebben deze week opnieuw Breda veroverd. Dat deden ze al eens eerder, in de Tachtigjarige Oorlog. Dat historisch moment heeft de Spaanse schilder Velasquez met zijn schilderij *Las Lanzas* (De Lansen) vereeuwigd. Het doek dient nu ter inspiratie voor een battle tussen jonge graffiti-kunstenaars uit Spanje en Nederland. Met 'enig' verschil: het canvas is nu een vijftig meter lange betonnen muur.

Vandaag wordt de nieuwe schildering 'geopend' door de wethouders van Cultuur en Openbare Ruimte. Dit is een typische rafelrand van de stad: een leeg fabrieksterrein, een lange grauw muur langs een waterje met aan de overkant blinde fabriekshallen. De muur is verdeeld in een Spaanse helft en een Nederlandse helft. Ze ontmoeten elkaar in het midden, bij een schildering van de sleutel die – net als op het schilderij van Velasquez – een centrale rol speelt. „Nu krijgt Breda de sleutel van de stad symbolisch weer terug”, zegt Tim van der Burg van de Stichting Braak, die zich inzet voor tijdelijk gebruik van braakliggende terreinen. De stichting heeft samen met het lokale Huis voor

Beeldcultuur en kunstenaar/illustrator Rutger Termohlen bedacht dat op deze plek de stadsgeschiedenis in een eigentijdse vorm moest herleven. „Met deze 'buitengalerie' geven we industrieel erfgoed een culturele bestemming”, zegt Termohlen. Het Huis voor Beeldcultuur wil de muur ook inzetten voor de gro-

Een rolletje King als kanon schiet bitterballen, frietjes en een frikadel de lucht in

tere festivals van Breda, zoals Graphic Design Festival en Breda Photos. Het op een nieuwe manier herschrijven van cultureel erfgoed, dat deed Leiden vorig jaar ook. Museum De Lakenhal en de Universiteit Leiden nodigde fotograaf Erwin Olaf uit om de bevrijding van Leiden van de Spanjaarden in 1574 te vieren. Met een groot aantal acteurs en Leidenaren maakte hij een hedendaagse foto-

grafische variant op een geschilderd historiestuk, plus een aantal portretten.

Tenag naar Breda. Als je ze aan komt rijden vanuit de stad zie je al uit de verte een explosie van kleur op de grauw muur. De Spanjaarden zijn uit hun dak gegaan met grote vormen en harde lijnen in fel geel, rood en zwart. „Dit zijn indertijd de typische Spaanse en Nederlandse stijlen”, zegt Termohlen. „Het enige wat we hebben bepaald waren de kleuren: die van de Nederlandse en de Spaanse vlaggen.”

„We hebben helemaal geen patriotistisch gevoel bij de Spaanse overwinning van toen”, verzekert de Spanjaard met de artiestennaam New Wonka (in het dagelijks leven student architectuur) van het Barcelonese graffiticollectief New Now. „We hebben de oorlog met humor opnieuw geïnterpreteerd. Wat heb je nodig om vandaag de dag ten strijde te trekken, vroegen we ons af. Aan de hand van oude reclames voor allerlei producten uit onze jeugd, dingen die voor ons typisch Spaans zijn, hebben we een boodschappenlijst voor de strijd opgesteld: bier, sigaretten, eten.”

De leden van New Now steken daarbij ook de draak met de Nederlandse eet- en drugscultuur, bijvoorbeeld met een 'paddokaas' – maar dan wel oude kaas. In de supermarkt kwamen ze een fles advocaat tegen, vertelt New Wonka. „Dat vonden we zo iets raars dat we dat hebben verwerkt als een kip die haar eigen eieren met een rietje leegslurpt.” Ook de Nederlandse schilder en illustrator Collin van der Sluis bestoekt de vijand met Nederlands culinair erfgoed: een rolletje King als kanon schiet bitterballen, frietjes en een frikadel de lucht in.

De Nederlanders werken in donkerder, gemengde kleuren en gedetailleerde voorstellingen die in elkaar overvloeien. Een enorm galopperend paard is misschien de herkenbaarste herinnering aan het schilderij van Velasquez,

Las Lanzas van Velasquez

VELASQUEZ BEWONDERDE SPINOLA

• Tien jaar nadat Breda zich in 1625 tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) aan de Spanjaard Diego Velasquez het schilderij *Las Lanzas* (de lanssen) geschilderd.

• Het tafereel op het schilderij speelt zich drie dagen na de capitulatie af. Er werd geen strijd meer geleverd, er was sprake van verzoening en overgave, de Spaanse generaal legt zijn hand troostend op de schouder van zijn tegenstrever.

• Velasquez was een bewonderaar van de (van oorsprong Italiaanse) generaal Ambrogio Spinola, die Breda innam. Merkw aardig genoeg deed Spinola dat tegen de wens van zijn superieuren in: de Spanjaarden hadden de stadjes in de Lage Landen te zwaar verdedigd en hadden besloten dat een economische blokkade effectiever zou zijn. Spinola raakte ook uit de gratie. Velasquez wilde de reputatie met dit schilderij in ere herstellen.

waarop een paard prominent met zijn billen naar de schilder staat.

Op de 'Nederlandse' muur is het werk van Staynice, het bureau van grafisch vormgevers Rob en Barry van Dijk, een uitzondering. Zijn heldere vormen passen eigenlijk beter bij de Spaanse stijl. Rob haalt een verfrommeld papierje en laat het plan zien: allemaal elementen uit de Spaanse vlag die schots en scheef in het Nederlandse water wegzakken. „Ik zoek altijd naar een thema voor zo'n schildering”, zegt hij. „Ik wil een verhaal vertellen en niet alleen maar decoreren. Nu is het thema de geschiedenis van Breda en de Spanjaarden. Maar die geschiedenis zetten we wel naar onze hand.”